

Del 5

Region Kalmar läns övriga insatser vid särskilda behov (exkl. tekniska hjälpmedel)

- Föreskrivning av livsmedel för speciella medicinska ändamål
- Tolkjänst för döva och gravt hörselskadade
- Hjälpmedel vid inkontinens
- Hjälpmedel vid diabetes
- Intensiv rehabilitering/- habilitering
- Handläggning av utlandsvård

Grundläggande riktlinje för alla typer av hjälpmedel

Som grund för förskrivning av alla hjälpmedelsanvisningar finns dokumentet Grundläggande förskrivningsriktlinje. Denna riktlinje hittar du på [webbplatsen för vårdgivare i Kalmar län](#).

Termer och begrepp

Hjälpmedel för det dagliga livet

Individuellt utprovad produkt som syftar till att bibehålla eller öka aktivitet, delaktighet eller självständighet genom att kompensera en funktionsnedsättning
(SOS termbank)

Hjälpmedel för vård och behandling

Förskriven medicinteknisk produkt som syftar till att kontrollera, bibehålla eller förbättra ett medicinskt tillstånd och som är avsedd att kunna användas utan hälso- och sjukvårdsutbildning
(SOS termbank)

Bedöma behov av insats

Hjälpmedel är en integrerad del av behandling och/eller rehabilitering samt rehabilitering och ska komplettera andra åtgärder. Att bedöma behov av insatser handlar om att identifiera hälsotillstånd. En förskrivare börjar därför bygga sin bedömning på de behov av stöd som patienten själv, eller personer i patientens omgivning, uttalar. Behovsbedömningen ska utgå från patientens hela livssituation, vilket innebär att förskrivaren måste ta hänsyn till patientens såväl fysiska som psykiska och sociala behov. Patientens inflytande i förskrivningsprocessen är väsentlig och ska bemötas med respekt. Det gäller att ta tillvara de erfarenheter och kunskaper som finns för att på bästa sätt kunna tillgodose de behov som en funktionsnedsättning innebär. Förskrivaren ställer sedan de uttalade behoven i relation till andra planerade och/eller genomförda åtgärder, för att därefter välja väg till hjälpmedel. Planerade och beslutade insatser samt individuella

målsättningar ska ingå i rehabiliterings- eller habiliteringsplaner och det är viktigt att tydliggöra målet med förskrivning av ett hjälpmedel. Utgångspunkten är att patientens behov ska tillgodoses med så kostnadseffektiva hjälpmedel och/eller lösningar som möjligt. Om patienten samtycker bör samordning även ske med andra eventuella involverade verksamheter.

Prioriteringar

Förskrivning av hjälpmedel sker utifrån individens behov och den som förskriver hjälpmedel ska beakta såväl effekter på patientens hälsa och livskvalitet som konsekvenser för patienten vid uteblivet hjälpmedel. Förskrivaren ska dessutom ta hänsyn till både hjälpmedlets evidensbaserade dokumenterade effekt för patienten och kostnadseffektiviteten. Det innebär att förskrivaren i valet mellan olika åtgärder alltid bör eftersträva rimliga relationer mellan kostnad och effekt, mätt i hälsa och livskvalitet.

Egenansvar

Med egenansvar avses att patienten själv får bekosta hjälpmedlet, t.ex. är hjälpmedel för idrotts- eller motionsutövning egenansvar. Hjälpmedel som i huvudsak används på arbetet eller utbildning t.ex. SFI, Kommunal vuxenutbildning, folkhögskola och högskola, finansieras inte av Region Kalmar län. Patienten rekommenderas att ta kontakt med arbetsgivare, skola och Försäkringskassan.

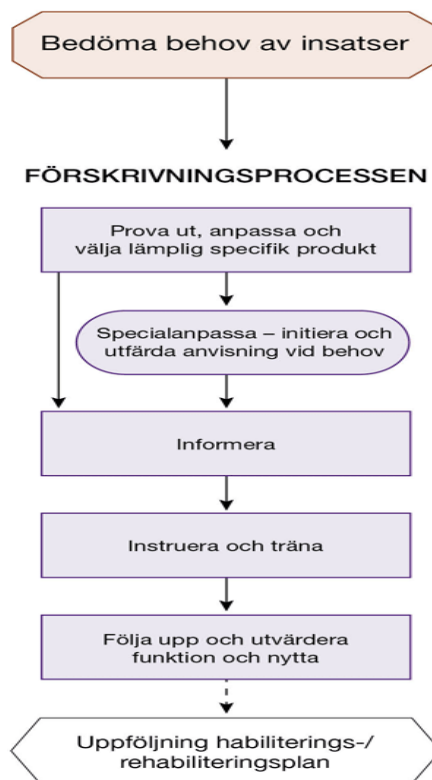
Egenvårdsprodukt

Egenvårdsprodukter rekommenderas när det inte finns inget behov av hälso- och sjukvårdens kompetens för individuell utprovning. Om patientens hjälpmedelsbehov inte omfattas av hälso- och sjukvårdens ansvar är han eller hon hänvisad till att själv köpa produkten inom sitt egenansvar. När produkten finns tillgängligt på den allmänna marknaden och är tillgänglig för alla räknas det också som en egenvårdsprodukt.

Förskrivningsprocessen

En medicinsk bedömning är förutsättning för förskrivning och ska genomföras av definierade funktioner och yrkeskategorier inom Region Kalmar län för respektive hjälpmedelsområde. Om

förskrivning är en del i ett teamarbete ska det tydligt framgå av interna rutiner vilka delar av processen som vårdgivarens personal är ansvariga för.

Uppföljning av förskrivning

Uppföljningsansvaret för en förskriven produkt anges i 9§ SOSFS 2008:1 Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården.

Förskrivningsrätt

Rätten att förskriva styrs av enskild verksamhetschef som avgör vem inom berörd verksamhet har förskrivningsrätt och vilka medicintekniska produkter det avses. Förskrivningsrätt innebär ansvar för utprovning information, träning och uppföljning. Privata vårdgivare har förskrivningsrätt endast när särskilt beslut fattas därom. Verksamhetschefen ansvarar för att förskrivaren har den kompetens som behövs för att utföra uppgiften

Verksamhetschefens ansvar enligt Socialstyrelsens författning SOSFS 2008:1

5 § Verksamhetschefen ska, efter uppdrag, ansvara för att

- 1) utse vem eller vilka av den behöriga hälso- och sjukvårdspersonalen som ska få forskrivningsrätt, och
- 2) göra bedömningar, i enlighet med 3 kap. 7 §, av behörig personals utbildningar och kompetens.

6 § Verksamhetschefen ska, efter uppdrag, förteckna vilka förbrukningsartiklar inom läkemedelsförmåner som var och en av dem som har forskrivningsrätt får förskriva utifrån vars och ens kompetens.

Ekonomiskt ansvar

Bedömnings- tillika besöksavgift ska erläggas i enlighet gällande regelverk för avgifter – [se avgiftshandboken](#)

Samverkan

Då en patient kan ha kontakt med flera olika vårdgivare för samma funktionsnedsättning är det viktigt att samråd sker mellan vårdgivarna för att få en samordning och helhetssyn av hjälpmedelsinsatserna. I det fall flera kompetenser behövs för att säkerställa att patienten får lämpliga hjälpmedel ansvarar berörd vårdpersonal för att ett samverkansmöte med berörda kompetenser anordnas.

Anvisningar för förskrivning av livsmedel för speciella medicinska ändamål

Region Kalmar län subventionerar kostnaden vid förskrivning av livsmedel för speciella medicinska ändamål.

Barn upp till 16 år omfattas inte av denna anvisning, avgift för varje uttag tas ut enligt förordningen om läkemedel mm.¹

Vid barns behov av livsmedel för speciella medicinska ändamål förskriver ansvarig läkare dessa produkter för uttag via centralförrådet.

Definition

Livsmedel för speciella medicinska ändamål som på grund av särskild sammansättning eller tillverkningsmetod skiljer sig från övriga livsmedel och som är särskilt lämpliga för personer som behöver speciell kost.

Begränsning

Mängden livsmedel för speciella medicinska ändamål som skrivs ut ska motsvara maximalt en månads förbrukning per uttag. Maximalt antal uttag är 12 och beviljandet är giltigt samma antal månader som antalet uttag.

Ansvar

Förskrivning av livsmedel för speciella medicinska ändamål lämnas endast till personer i eget boende. För personer i kommunernas särskilda boendeformer enl. SOL och LSS ansvarar kommunerna för förskrivning av livsmedel för speciella medicinska ändamål.

Egenavgift / månad

Egenavgift vid förskrivning av sondnäring, kosttillägg, berikningsprodukter, förtjockningsmedel och vätskeersättning, se nedanstående tabell.

¹ Förordning om läkemedelsförmåner mm. 2002:687.

Förskrivare

Dietist (Dt)

Anvisning

Behandlande läkare eller annan legitimerad vårdpersonal
Remitterar till dietist. Dietisten gör en kostutredning och bedömer om patientens energi- och näringsbehov kan täckas av vanlig mat eller om patienten är i behov av livsmedel för speciella medicinska ändamål.

Efter beslut erhåller patienten eller i vissa fall en kontaktperson information om vilka livsmedel för speciella medicinska ändamål som förskrivits och hur de ska användas.

Upphandlade produkter erhålls via regionens centralförråd.

Anvisning

För uppgifter om produktsortiment hänvisas till regionens avtalskatalog.

Anmärkning

Referensgruppen för nutrition är en produktgrupp, sammankallande är materialkonsulenterna

Kosttillägg, sondnäring och berikningsprodukter

Näringsdrycker och sondnäring

Patientavgiften baseras på faktisk förbrukning av näringsdrycker eller sondnäring, styckpriser för sondnäring är baserade på energiinnehåll.

Näringsdrycker/Sondnäring	Patientens egenavgift, inkl. frakt 2025	Exempel på månadskostnad vid förskrivning av förbrukning av en produkt/dag
Näringsdrycker alla sorter	9 kr/styck	295 kr
Sondnäring <600kcal/förpackning	12 kr/styck	368 kr
Sondnäring 601 – 700 kcal/förpackning	15 kr/styck	460 kr
Sondnäring 701 – 800 kcal/förpackning	18 kr styck	552 kr

Sondnäring 801 – 900 kcal/förpackning	21 kr styck	644 kr
Sondnäring >900 kcal/förpackning	25 kr styck	737 kr

Priserna räknas upp årligen enligt Landstingsprisindex LPIK:s beräkningsmodell.

Kostnaden för övriga berikningsprodukter baseras på kostnaden för näringsdrycker, eller ett genomsnittligt dagligt intag av 400 kcal alternativt 20 g protein per dag från berikningsprodukten.

Berikningsprodukt	Styckpris	Månadsförbrukning	Kostnadsexempel/ månad
Calogen 200 ml	22,66 kr	400 kcal/dag = 13 flaskor	295 kr
Calogen extra shots	3,93 kr	400 kcal/dag = 75 shots	295 kr
Fresubin 5 kcal shot	14,73 kr	400 kcal/dag = 20 flaskor	295 kr
Liquigen	27,36 kr	400 kcal/dag = 10,77 flaskor	295 kr
MCT-olja	105,23 kr	400 kcal/dag = 2,8 flaskor	295 kr
Fantomalt	37,92 kr	400 kcal/dag = 7,77 förpackningar	295 kr
Duocal	49,10 kr	400 kcal/dag = 6 burkar	295 kr
Calshake	10,53 kr	400 kcal/dag = 28 påsar	295 kr
Nutrical	12,13 kr	400 kcal/dag = 24,29 flaskor	295 kr
Resource Complete	37,92 kr	400 kcal/dag = 7,77 burkar	295 kr
Nutrison powder	98,21 kr	400 kcal/dag = 3 burkar	295 kr
Protifar protein pulver	98,33 kr	20 g protein/dag = 3 burkar	295 kr
ESS amino acid	98,21 kr	20 g protein/dag = 3 burkar	295 kr

Priserna räknas upp årligen enligt Landstingsprisindex LPIK:s beräkningsmodell.

Övriga livsmedel för speciella medicinska ändamål

Vid förskrivning av livsmedel som inte omfattas av ovanstående tabell är egenavgiften för proteinreducerade produkter, PKU-anpassade produkter och SPC-flakes 552 kr/ månad.

Förtjockningsmedel, resorb och katrinplommondryck förskrivs utan extra kostnad till patienter i behov av näringsdrycker och/eller sondnäring. I det fall en patient har behov av enbart dessa produkter är egenavgiften 295 kr/uttag.

Priserna räknas upp årligen enligt Landstingsprisindex LPIK:s beräkningsmodell.

Egenvård

I de fall det inte blir ekonomiskt lönsamt för patienten tillämpas egenvård och patienten hänvisas till inköp via apotek.

Kostnadsansvar

Kostnaden för tillbehör belastar ansvarig enhet enligt ansvarsfördelningen mellan region och kommun som gäller efter 2008-01-01.

Inom regionen belastar kostnaden av tillbehör Hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

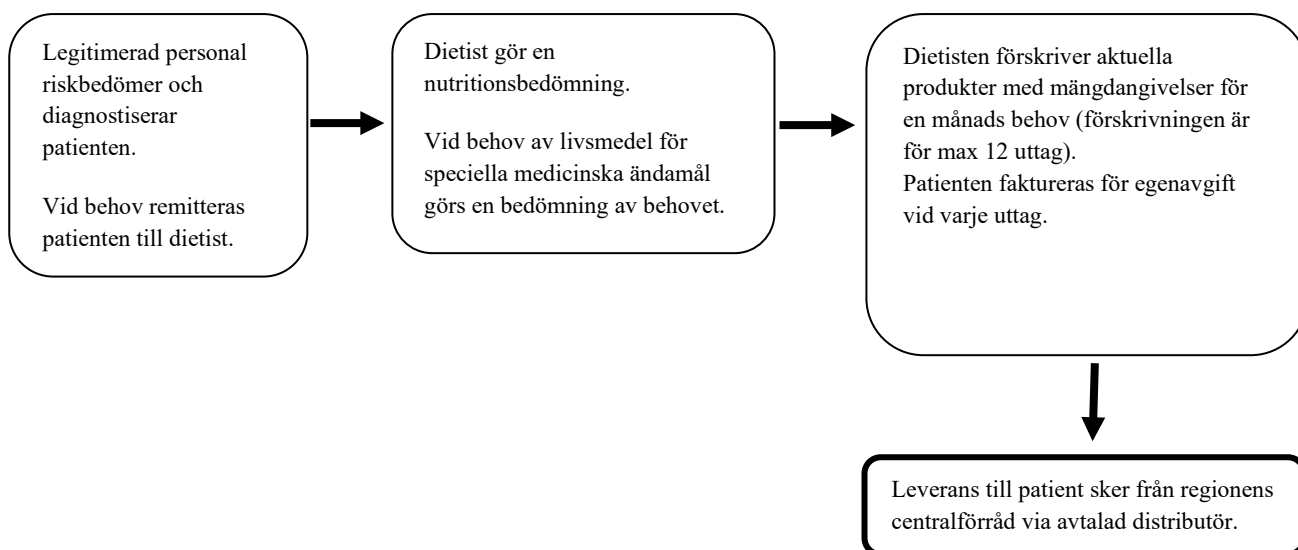
Anmärkning pump och tillbehör: Läs mer om detta i del 1

Hushåll 15 – hjälpmedel för intag föda och dryck- hjälpmedel för enteral näringstillförsel

Nutritionspump till patienter i eget boende lånas ut från respektive dietistmottagning.

För patienter i kommunernas särskilda boendeformer enl. SOL och LSS ansvarar kommunerna för utlåning av nutritionspump. Som tillbehör för sondmatning räknas t ex matningslang, aggregat och sprutor.

Flödesschema över hanteringsrutinen:

Vid behov av ny föreskrivning vänder sig patienten till dietistmottagningen

För döva och gravt hörselskadade

Tolktjänst är den verksamhet inom regionen som tillhandahåller tolkar för **barndomsdöva, dövblinda, vuxendöva och gravt hörselskadade**.

Syftet med regionens tolktjänst är att inom ramen för hälso- och sjukvårdslagen ge hörselskadade och döva som är beroende av **tolkning i sin vardag** möjligheter att ge och ta emot information, kunna förmedla sina synpunkter och därmed själva få inflytande över sina liv.

- Omfattningen av tolkinsats beslutas i varje enskilt ärende.
- Tolkning beställs via tolkcentralen på region Kalmar län.
- Akut tolkning beställs via SOS 112
- Läs mer på [Tolk för döva och hörselskadade - För vårdgivare Region Kalmar län](#)

Hjälpmedel vid inkontinens

Regionen och kommunerna har sedan 2008-01-01 delat ansvar för de kostnadsfria inkontinenshjälpmedlen ansvarsfördelningen gäller oavsett ålder.

- Regionen ansvarar för de inkontinensartiklar som förskrivs till personer polikliniskt (hälsocentral, privat vårdcentral inom Hälsoval samt respektive sjukhus).
- Kommunerna ansvarar för inkontinensartiklar som förskrivs till personer i såväl ordinärt boende inskrivna i hemsjukvården och hembesökspatienter som i särskilt boende SoL och LSS.

Kostnad

Bärs av förskrivande enhet inom respektive huvudman.

Förskrivare

Behörig enligt SOSFS 1994:22 och 2001:5 som erhållit förskrivningsrätt, ffa distriktssköterskor, sjuksköterskor med specialutbildning och uroterapeuter.

Anvisning

För uppgifter om produktsortiment hänvisas till Region Kalmar läns avtalskatalog.

Anmärkning

Referensgruppen för inkontinenshjälpmedel är en produktgrupp, sammankallande är materialkonsulenterna

Förvaltningsövergripande samordning

Verksamhets- och samordningsansvarig handläggare för Primärvårdsförvaltningen respektive Hälso- och sjukvårdsförvaltningen handlägger förvaltningsövergripande frågor vilket bl a innefattar att: - svara för att representanter i referensgruppen utnämns - tilldela medel till referensgruppen för t ex kompetensutveckling - svara för förvaltningsövergripande information och uppföljning - bereda frågor till förvaltningsledning.

Hjälpmedel vid diabetes

Regionen ansvarar för de kostnadsfria diabetes hjälpmedlen. Detta innebär för den som bor i Kalmar län och som behöver hjälpmedel för sin diabetes att Region Kalmar län upphandlar, lagerför och distribuerar diabetes hjälpmedel efter förskrivning.

Förskrivningsrätten styrs av föreskriften SOSFS 2008:1 (M) ”Användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården” - 4 kap. Behörighet att förskriva vissa förbrukningsartiklar samt av Lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m. 18 § 2 och 3 och 19 §

Där framgår det att läkare och tandläkare är behöriga att förskriva förbrukningsartiklar som används för att tillföra kroppen ett läkemedel eller för egenkontroll av medicinering.

Förskrivare

Förskrivare förutom läkare kan vara distriktssjuksköterskor och sjuksköterskor med specialutbildning, diabetessjuksköterskor.

Förskrivaren ska vara anställda hos region Kalmar län eller vara vårdgivare med avtal med region Kalmar län.

Anvisning

För uppgifter om produktsortiment hänvisas till Region Kalmar läns avtalskatalog

Anmärkning

Referensgruppen för diabetes hjälpmedel är en produktgrupp, sammankallande är materialkonsulenterna.

Intensivrehabilitering/-habilitering

Patienter som är i behov av rehabilitering/-habilitering erbjuds att delta i intensivperioder som genomförs i egen regi inom länet. Ansökan/anmälan hanteras av ett läns gemensamt bedömarteam så att rätt insats kan planeras.

Extern rehabilitering/-habilitering kan även fortsättningsvis komma ifråga för barn med reumatism och personer med svår psoriasis eller för personer med svårare neurologiska tillstånd.

Utlandsvård

Utlandsvård för barn och ungdomar med reumatism samt personer med svår psoriasis eller för personer med svårare neurologiska tillstånd beviljas efter ansökan på särskild blankett.

För information kontakta Planeringsenheten, regionsjukvården, regionens kansli.